

TEŻEC

Tężec jest chorobą zakaźną układu nerwowego, która występuje na całym świecie. Objawy tężca wynikają z działania neurotoksyny produkowanej przez bakterie *Clostridium tetani*, której głównym rezerwuarem są zwierzęta roślinożerne. Bakterie bytują w przewodzie pokarmowym tych zwierząt, nie powodując u nich choroby. Bakterie w postaci przetrwalników (forma umożliwiająca bakteriom przetrwanie niekorzystnych warunków) uwalniane są z kałem do środowiska. Najwięcej przypadków tężca u ludzi występuje na skutek skażenia rany glebą lub kurzem, zawierającymi spory.

Objawy

Po okresie inkubacji trwającym około 2 tygodni (czasem dłużej), na skutek działania toksyn produkowanych przez bakterie w ranie, pojawiają się objawy niespecyficzne (gorączka, osłabienie) oraz zlokalizowane zaburzenia w funkcjonowaniu mięśni. Następnie nasilają się uogólnione skurcze mięśni, często doprowadzając do zgonu

z powodu uszkodzenia serca lub płuc. Charakterystycznym objawem tężca jest sztywność, któremu towarzyszy skurcz mięśni karku, grzbietu, brzucha, kończyn. Choroba może mieć przebieg lekki (ze sztywnością, słabym, krótkotrwałym porażeniem), bądź też ciężki, charakteryzujący się wystąpieniem uogólnionych prężeń, zaburzeń połykania, duszności, obfitymi potami, bezdechem, sinicą, zamroczeniem.

Śmiertelność

Śmiertelność w przypadku tej choroby jest bliska 50% i zależy od nasilenia i rodzajów objawów klinicznych, wieku chorego i czasu oraz rodzaju wdrożonej opieki medycznej.

Leczenie

Terapia obejmuje m.in. umycie i dezynfekcję zanieczyszczonej rany, ewentualnie jej chirurgiczne opracowanie, podanie antybiotyków i specyficznych immunoglobulin, a także, w razie potrzeby, zastosowanie intensywnej terapii.

Zapobieganie

Zapobieganie zakażeniu opiera się głównie na ograniczaniu możliwości zanieczyszczenia rany glebą czy też kurzem oraz przestrzeganiu zasad higieny.

Skuteczną metodą zapobiegania tężcowi są szczepienia ochronne.

Zgodnie z obowiązującym Programem Szczepień Ochronnych każde dziecko powinno zostać zaszczepione 4 dawkami szczepionki w 2, 3-4, 5 i 16-18 miesiącu życia (szczepienie podstawowe) oraz dawkami przypominającymi w 6, 14 i 19 r.ż.

Odporność przeciw tężcowi po podaniu szczepionki nie jest trwała i maleje z wiekiem. Dlatego zaleca się podawanie dawek przypominających szczepionki co 10 lat u osób dorosłych, najlepiej jako szczepionka dTap (przeciw błonicy, tężcowi i krztuścowi).

W przypadku zranienia, np. podczas pracy z ziemią, ściekami, przy nawożeniu, ranę należy niezwłocznie oczyścić i jak najszybciej skontaktować się z lekarzem, który podejmie decyzję co do dalszego postępowania, w tym – czy u pacjenta należy przeprowadzić szczepienie poekspozycyjne przeciwko tężcowi.

Informacja opracowana przez Główny Inspektorat Sanitarny